

პროექტი

ნიკო ჯავახიშვილი

საქართველოს თანამედროვე ფულადი ნიშნების გარეგნული მხარის რეფორმირებისათვის*

საქართველოს თანამედროვე ფულის ნიშნების სისტემის შექმნისა და მიმოქცევაში გამოშვების შემდეგ უკვე 16 წელი გავიდა. ვფიქრობთ, ეს საკვებით საკმარისი დროა, რათა ვიზრუნოთ აღნიშნული სისტემის გადახალისება-განახლებაზე.

წინამდებარე სტატია ორ ნაწილად იყოფა. პირველში შესწავლილია საქართველოს თანამედროვე ვალუტის გარეგნული მხარე, მეორეში – საქართველოს ბანკოტების, გარეგნული მხარის რეფორმირების პროექტი, ხოლო მესამეში – საქართველოს მონეტების გარეგნული მხარის რეფორმაციის პროექტი. ამ პროექტებში მოყვანილი რეკომენდაციები წარმოადგენს ავტორის პირად მოსაზრებას.

I. საქართველოს თანამედროვე ვალუტის გარეგნული მხარე

თანამედროვე ქართული ფულის ნიშნებზე გამოსახული არიან გამოჩენილი მეფეები, ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის მესვეურები, საზოგადო მოღვაწეები, მწერლები, ასევე, ყველაზე ცნობილი პოეტი, მეცნიერი, მხატვარი და კომპოზიტორი, ცალკეული ქანდაკებები, შენობები და ნახატები.¹

მათ შორისაა შემდეგი გამოსახულებანი:

1 ლარი – შუბლი: მხატვარ ნიკო ფიროსმანის (1862-1918) პორტრე-

* მოხსენება წაკითხულ იქნა საქართველოს პარლამენტთან არსებული პერალდიკის სახელმწიფო საბჭოს მუდმივმოქმედი კომისიის გამსვენელ სხდომაზე (სიღნაღი, 20-21 მაისი, 2011 წელი), რომელშიც მონაწილეობდა ვექსილოლოგთა საერთაშორისო ასოციაციების გაერთიანების (FIAV) პრეზიდენტი მიშელ ლუპანი.

¹ თ. დუნდუა, გ. დუნდუა, ნ. ჯავახიშვილი (ავტორთა კოლექტივთან ერთად). ფული საქართველოში. მეორე გადაამუშავებული გამოცემა. თბ. 2003, გვ. 163-167.

ტი და მსხმოიარე ვაზის ლერწები. ზურგი: თბილისის პანორამა და ირემი ნ. ვიროსმანის ნახატიდან;

2 ლარი – შუბლი: კომპოზიტორ ზაქარია ფალიაშვილის (1871-1933) პორტრეტი. მარცხნივ მის მიერ შექმნილი ოპერის „აბესალომ და ეთერი“ უვერტიურის პირველი სანოტო პწკარედი. ზურგი: თბილისის ზაქარია ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო აკადემიური თეატრი (1887 წ.);

5 ლარი – შუბლი: აკადემიკოს ივანე ჯავახიშვილის (1876-1940) პორტრეტი. მარჯვნივ – ჩუქურთმოვანი სვეტი. ზურგი: ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მთავარი კორპუსი, მის ქვემოთ გადაშლილი წიგნი და მცენარეული დეკორი, მარცხნივ – ოქროს ლომის ქანდაკება ალაზნის ველის ძვ. წ. III ათასწლეულის ყორღანიდან და საქართველოს რუკა;

10 ლარი – შუბლი: მწერლისა და საზოგადო მოღვაწის აკაკი წერეთლის (1840-1915) პორტრეტი, მერცხალი და ასკილის აყვავებული რტო. ზურგი: დედის პორტრეტი მხატვარ დავით კაკაბაძის ფერწერული ტილოდან „იმერეთი. დედაჩემი“ და ვაზის ლერწები;

20 ლარი – შუბლი: საქართველოს ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ლიდერის, მწერალის ილია ჭავჭავაძის (1837-1907), პორტრეტი, მარცხნივ – მის მიერ დაარსებული ჟურნალ-გაზეთები: „ივერია“, „საქართველოს მოამბე“ და მისი პირადი ნივთები. ზურგი: თბილისის დამაარსებელი მეფის, ვახტანგ გორგასლის, ქანდაკება, თბილისის გეგმა, შედგენილი ვახუშტი ბაგრატიონის (1696-1757) მიერ და ძველი თბილისის პანორამა: კომპოზიცია ნარიყალას და კალას გამოსახულებით;

50 ლარი – შუბლი: მეფე თამარის (მეფობდა 1184-1210/1213 წწ.) პორტრეტი. მარცხნივ – ფასკუნჯის (გრიფონის) გამოსახულება სამთავისის ტაძრის ფასადიდან (XI ს.). ზურგი: ზოდიაქოს ნიშანი „მშვილდოსანი“ X ს. ქართული ასტრონომიული ხელნაწერიდან;

100 ლარი – შუბლი: ჰუმანისტი პოეტის, შოთა რუსთაველის (XII-XIII სს.) გრაფიკული პორტრეტი. მარცხნივ – ანგელოზთა მიერ ჯვრის ამალგების კომპოზიცია. ზურგი: კომპოზიცია ბიბლიური სიუჟეტით „დანიელი ლომთა ხაროში“ მარტვილის მონასტრის რელიეფიდან (VII ს.);

200 ლარი – შუბლი: ეროვნული გმირის ქაიხოსრო (ქაქუცა) ჩოლოყაშვილის (1888-1930) პორტრეტი. მარჯვნივ – წმ. გიორგის რელიეფური

გამოსახულება და საქართველოს თანამედროვე სახელმწიფო დროშა. ზურგი:
ქ. სოხუმის საერთო ხელი (ზღვის ნაპირიდან).

ქართულ მონეტებზე გამოსახულია საქართველოს სახელმწიფო სიმბო-
ლიკა, ასევე ცალკეული დეტალები ქართული არქიტექტურული ნაგებობების
ფასადიდან და ცნობილ მხატვართა ნახატებიდან.

1993 წლით დათარიღებული მონეტების შუბლზე გამოსახულია შვიდმ-
კლავიანი ბორჯღალი. მათ კიდეზე წრიული ფორმით აქვთ შემოვლებული
ერთმხრივ მიმართული მცენარეული მოტივით შექმნილი არშია. მონეტების
ზურგზე მათ ნომინალთან ერთად გამოსახულია:

1 თეთრი – სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძრის ფასადის რელიეფური
შემკულობის დეტალი – ვაზის ლერწი;

2 თეთრი – ფარშევანგი (გრიფონი);

5 თეთრი – ოქროს ლომის ქანდაკება ალაზნის ველის ძვ. წ. III ათას-
წლეულის ყორღანიდან;

10 თეთრი – ლომზე ამხედრებული წმ. მამაი გელათის საკათედრო
ტაძრის XI საუკუნის მოოქროვილი ვერცხლის ტონდოდან;

20 თეთრი – ხარირეძი ნიკო ფიროსმანის ნახატიდან;

50 თეთრი – ფასკუნჯის გამოსახულება სამთავისის ტაძრის ფასა-
დიდან (XI ს.).

2006 წლით დათარიღებული 50 თეთრის, 1 და 2 ლარის ღირებულებ-
ის მონეტების შუბლზე გამოსახულია საქართველოს თანამედროვე სახელმ-
წიფო გერბი. მონეტების ორივე მხარეს, მათი დაცვის თვალსაზრისით, დატა-
ნილია მიკროელემენტი – ლომის თავის გამოსახულება „კოლხური თეთრის“
(სტატერის) ერთ-ერთი ნიმუშიდან (ძვ. წ. VI-V სს.). მონეტების წიბო
დაღარულია. მასზე ამოტვიფრულია ქართული და ინგლისური წარწერა: „სა-
ქართველო (GEORGIA)“.

საქართველოს ეროვნული ბანკის საბანკო ბილეთებსა და მონეტებზე
ცენტრალური წარწერები ქართულ ენაზეა. ამასთანავე, ნომინალი მითითებუ-
ლია ინგლისურ ენაზეც. 200-ლარიანზე დამატებით აფხაზური წარწერაც
არის.

II. საქართველოს ბანკნოტების გარეგნული მხარის რეზორირების პროექტი

თავის დროზე, საქართველოს თანამედროვე ფულადი სისტემის შექმნისას, არ იქნა გათვალისწინებული მსოფლიოს ქვეყნების უმეტესობაში დადგენილი ბონისტიკური პრინციპი, რომლის თანახმადაც ყველაზე გამოჩენილი მოღვაწეების პორტრეტებს გამოსახავენ ბანკნოტების უმცირეს და არა უმაღლეს ნომინალებზე.²

აქ შეგვიძლია გავიხსენოთ, თუნდაც, აშშ-ს მთელ მსოფლიოში პოპულარული ვალუტა – დოლარი, რომლის კუბიურებზეც გამოსახულია შემდეგი პიროვნებების პორტრეტები:

1 დოლარი – ქვეყნის პირველი პრეზიდენტი ჯორჯ ვაშინგტონი (1732-1799);

2 დოლარი – სახელმწიფო მოღვაწე, დამოუკიდებლობის დეკლარაციის (1776) ავტორი, ხოლო შემდეგ ქვეყნის III პრეზიდენტი ტომას ჯეფერსონი (1743-1826);

5 დოლარი – XVI პრეზიდენტი აბრაამ ლინკოლნი (1809-1865);

10 დოლარი – სახელმწიფო მოღვაწე ალექსანდერ ჰამილტონი (1757-1804);

20 დოლარი – VII პრეზიდენტი ენდრუ ჯექსონი (1767-1845);

50 დოლარი – XVIII პრეზიდენტი ულის გრანტი (1822-1885);

100 დოლარი – განმანათლებელი, სახელმწიფო მოღვაწე და მეცნიერი ბენჯამინ ფრანკლინი (1706-1790);

500 დოლარი – XXV პრეზიდენტი უილიამ მაკ-კინლი (1843-1901);

1. 000 დოლარი – XXII და XXIV პრეზიდენტი გროვერ კლივლენდი (1837-1908);

5. 000 დოლარი – IV პრეზიდენტი ჯეიმს მედისონი (1751-1836);

10. 000 დოლარი – ეკონომისტი სტიუარტ ჩეისი;

100. 000 დოლარი – XXVIII პრეზიდენტი ვუდრო უილსონი (1856-1924).³

² Standard Catalog of World Paper money. By Albert Pick. Seventh edition. volume two. General Issues. Edited by Neil Shafer and Colin R. Bruce II. Lola, Wisconsin. 1995; W. Kranister. The Moneymakers International. I. Banknotes. British Library Cataloguing in Publication. Cambridge. 1989.

³ W. Kranister. The Moneymakers International. 1. Banknotes. Cambridge. 1989, გვ. 293-323.

ასეთივე ვითარებაა ევროპის სახელმწიფოთა გარკვეულ ნაწილშიც. მაგალითად, პოლონეთის ეროვნული ბანკის მიერ გამოშვებული ვალუტის – ზლოტის თანამედროვე კუპიურებზე გამოსახულია შემდეგი პიროვნებების პორტრეტები:

10 ზლოტი – ამ ქვეყნის ისტორიულად დადასტურებული პირველი მთავარი, პიასტების დინასტიის წარმომადგენელი – მიემკო I (მთავრობდა 964-992 წლებში);

20 ზლოტი – მეფე ბოლესლავ I მამაცი (მეფობდა 992-1025 წლებში);

50 ზლოტი – მეფე კაზიმიეჟ III დიდი (მეფობდა 1333-1370 წლებში);

100 ზლოტი – ლიტვის დიდი მთავარი და პოლონეთის მეფე კლადისლავ II იაგელო/იაგაილო (მეფობდა 1386-1434 წლებში);

200 ზლოტი – ლიტვის დიდი მთავარი და პოლონეთის მეფე სიგიზმუნდ (იგივე ზიგმუნდ) I მოხუცი (მეფობდა 1506-1548 წლებში).⁴

მსოფლიოს ცივილიზებული ქვეყნების უმეტესობაში 1 და 2 ნომინალის მქონე ბანკნოტები უკვე აღარ მიმოიქცევა. ასეთივე ვითარებაა საქართველოშიც, სადაც აღნიშნული ნომინალები უკანასკნელ წლებში მონეტებმა ჩაანაცვლა. ამან გამოიწვია ის სამწუხარო ფაქტი, რომ მიმოქცევაში დარჩენილ ქართულ ბანკნოტებს აღარ ამშვენებს ნიკო ფიროსმანისა და ზაქარია ფალაშვილის პორტრეტები. ამიტომ, სასურველია, რომ ქართული ბანკნოტების ათვლა პირდაპირ 5-ლარიანიდან დაიწყოს.

ვინაიდან ბანკნოტების ნომინალთა რაოდენობა შეზღუდულია (კერძოდ, 5-ლარიანიდან – 500-ლარიანამდე), სასურველია, რომ ზოგჯერ ერთ ბანკნოტზე ორი პიროვნება გამოისახოს. აქვე დავძენთ, რომ მსგავსი პრაქტიკა კარგა ხანია მიღებულია მსოფლიოს არაერთ ქვეყანაში. ეს განსაკუთრებით შეინიშნება ესპანეთის ბანკნოტებზე.⁵

მაგალითად, ესპანეთის სამეფო ბანკის მიერ 1994 წელს გამოშვებულ 1. 000 პესეტის ღირებულების ბანკნოტის ავერსზე გამოსახული იყო ესპანელი კონკისტადორის, მექსიკის დამპყრობლის ჰერნან კორტესის (1485-1547) პორტრეტი, ხოლო რევერსზე – ასევე კონკისტადორ ფრანსისკო პისაროს (1470/75-1541) პორტრეტი.

ქვემოთ წარმოვადგენთ საქართველოს ბანკნოტების ახალი სისტემის ჩამოყალიბების ჩვენულ თვალსაზრისს, სადაც განსაზღვრულია, თუ კონკრეტულად რა უნდა გამოისახოს ქალაქის ფულად ნიშნებზე.

⁴ Paper money in Poland. Warsaw. 1996, გვ. 198-206.

⁵ Enciclopedia de los Billetes de Espana. Madrid. 2003.

5 ლარი.

შუბლი: ქართლის (იბერიის) პირველი მეფის – ფარნავაზის (მეფობდა ძვ. წელთაღრიცხვის IV საუკუნის მიწურულსა და III საუკუნის პირველ ნახევარში) პორტრეტი.

ზურგი: კოლხთა (კოლხას) მეფის აიეტის (ბერძნული მითოლოგიისა და კლასიკური მწერლობის მიხედვით, მოღვაწეობდა ძვ. წელთაღრიცხვის I ათასწლეულში) პორტრეტი. იქვე – შავი ზღვიდან შემოსული არგო და ოქროს საწმისის გამოსახულება.

10 ლარი.

დავით IV აღმაშენებლის (მეფობდა 1089-1125 წლებში) პორტრეტი (გელათის ტაძრის ცნობილი ფრესკიდან) და იქვე ამ მეფის სახელით მოჭრილი სპილენძის მონეტა. ამ მონეტის შუბლზე დავით IV გამოსახულია საიმპერატორო გვირგვინით (სტემა), ერთ ხელში კვერთხით, ხოლო მეორეში – სფეროთი. რევერსზე არის ზედწერილი: „ქრისტე, ადიდე დავით მეფე აფხაზთა, ქართველთა, რანთა, კახთა, სომეხთა.“⁶

ზურგი: გელათისა და იყალთოს აკადემიების საერთო ხედი.

20 ლარი.

შუბლი: თამარ მეფის (მეფობდა 1184-1210/1213 წლებში) პორტრეტი (ბეთანიის ტაძრის ცნობილი ფრესკიდან) და იქვე თამარისა და მისი მეუღლის – დავითის სახელით 1200 წელს მოჭრილი სპილენძის მონეტა ქორონიკონით.⁷

ზურგი: დიდი ქართველი ჰუმანისტი პოეტის შოთა რუსთაველის (XII-XIII სს.) პორტრეტი (იერუსალიმის ტაძრის კედელზე გამოსახული ცნობილი ფრესკა). იქვე – სიუჟეტი „ვეფხისტყაოსნის“ ყველაზე ძველი ხელნაწერიდან.

თამარ მეფის და შოთა რუსთაველის გამოსახვა ერთ ბანკნოტზე სავსებით ლოგიკურია, ვინაიდან ისინი ერთი ეპოქის მოღვაწენი იყვნენ.

⁶ თ. დუნდუა, გ. დუნდუა, ნ. ჯავახიშვილი (ავტორთა კოლექტივთან ერთად). ფული საქართველოში, გვ. 29.

⁷ თ. დუნდუა, გ. დუნდუა, ნ. ჯავახიშვილი (ავტორთა კოლექტივთან ერთად). ფული საქართველოში, გვ. 36.

50 ლარი.

შუბლი: საქართველოს ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ლიდერის, მწერალ ილია ჭავჭავაძის (1837-1907) პორტრეტი.

ზურგი: დიდი ქართველი მწერლისა და საზოგადო მოღვაწის აკაკი წერეთლის (1840-1915) პორტრეტი.

ილიას და აკაკის გამოსახვა ერთ ბანკნოტზე სავსებით ლოგიკურია, ვინაიდან ისინი ერთი ეპოქის მოღვაწენი, თანამოაზრენი და თანამებრძოლები იყვნენ.

100 ლარი.

შუბლი: დიდი ქართველი მწერილისა და საზოგადო მოღვაწის ვაჟა-ფშაველას (1861-1915) პორტრეტი. იქვე – ნიკო ფიროსმანაშვილის/ფიროსმანის ნახატი – არწივი;

ზურგი: ცნობილი აფხაზი პოეტისა და პუბლიცისტის გიორგი მიხეილის ძე შარვაშიძის (1846-1918) პორტრეტი. იქვე უნდა იყოს აფხაზური წარწერაც.

ვაჟა-ფშაველას და გიორგი შარვაშიძის გამოსახვა ერთ ბანკნოტზე სავსებით ლოგიკურია, ვინაიდან ისინი ერთი ეპოქის მოღვაწენი და ფაქტობრივად თანამოაზრენი იყვნენ. გ. შარვაშიძე დიდად პროგრესული მოღვაწე იყო და მეგობრობდა თანადროულ ქართველ მოღვაწეებთან.

1866 წელს, აფხაზეთში მომხდარი ანტირუსული სახალხო აჯანყებისას, სამთავრო ტახტის მემკვიდრე გ. შარვაშიძე აფხაზებმა მთავრად გამოაცხადეს.⁸ აჯანყების ჩახშობის შემდეგ, გ. შარვაშიძეს ხანგრძლივი დროით აეკრძალა აფხაზეთში ცხოვრება. თავის თანამედროვეთა მოგონებით, გ. შარვაშიძეს „ყმაწვილობიდან ეზიზღებოდა ყოველივე ის სიკეთე, რომელიც რუსეთის ტახტიდან გამოძინარეობდა“. ამის გამო, მან დემონსტრატიულად განაცხადა უარი რუსეთის იმპერატორის ფლიგელ-ადიუტანტობაზე.⁹

საგულისხმოა, რომ გ. შარვაშიძეს აფხაზეთი მხოლოდ საქართველოს შემადგენლობაში წარმოედგინა. მაგალითად, თავის ერთ-ერთ სტატიასში ის წერდა: „ჩვენს სამშობლო ივერიას“.¹⁰

⁸ Ю. Чиковани. Род Абхазских Князей Шервашидзе (Историко-генеалогическое исследование). Тб. 2007, გვ. 44.

⁹ გ. შარვაშიძე. ლირიკა, ეპოსი, დრამა. აკად. ს. ჯანაშიას რედაქციითა და ნარკვევით. სოხუმი. 1946, გვ. 16-18.

¹⁰ გაზ. „საქართველო“. 1917. № 137-140.

გ. შარვაშიძე დიდად აფასებდა ვაჟა-ფშაველას შემოქმედებას. მაგალითად, მის ერთ-ერთ ლექსს ეწოდება – „ფშაურ ხმაზედ“.¹¹

რუსულ იმპერიალიზმთან მებრძოლი გ. შარვაშიძის გამოსახვა ქართულ ბანკნოტზე დიდი პოლიტიკური მნიშვნელობის მქონე აქტი იქნება.

100 ლარი.

შუბლი: აკადემიკოს ივანე ჯავახიშვილის (1876-1940) პორტრეტი. მის ქვემოთ – ივანე ჯავახიშვილის ცნობილი ნაშრომის „ქართველი ერის ისტორია“ ხელნაწერი.

ზურგი: ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მთავარი კორპუსი და ივანე ჯავახიშვილის რედაქტორობით 1923 წელს გამოცემული საქართველოს ისტორიული რუკა.

200 ლარი.

შუბლი: დიდი ქართველი მხატვრის ნიკო ფიროსმანაშვილის/ფიროსმანის (1862-1918) პორტრეტი, სიუჟეტი მისი რომელიმე ნახატიდან (მაგალითად, ლომი, ირემი, ჟირაფი და სხვ.);

ზურგი: დიდი ქართველი კომპოზიტორის ზაქარია ფალიაშვილის (1871-1933) პორტრეტი. მარცხნივ მის მიერ შექმნილი ოპერის „აბესალომ და ეთერი“ უვერტიურის პირველი სანოტო პწკარედი. იქვე – თბილისის ზაქარია ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო აკადემიური თეატრი (1887 წ.). აქ შესაძლებელია უცვლელი სახით გადმოვიტანოთ 2-ლარიანის ავერსი.

500 ლარი.

ამ ბანკნოტის ავერსზე შესაძლებელია უცვლელი სახით გადმოვიტანოთ თანამედროვე 200-ლარიანის ავერსი. ანუ შუბლზე წარმოდგენილი იქნება: საქართველოს ეროვნული გმირის ქაიხოსრო (ქაქუცა) ჩოლოყაშვილის (1888-1930) პორტრეტი. მარჯვნივ – წმ. გიორგის რელიეფური გამოსახულება და საქართველოს თანამედროვე სახელმწიფო დროშა.

ზურგი: ბახტრიონის გმირული აჯანყების (1660) ხელმძღვანელების: ბიძინა ჩოლოყაშვილის, შალვა და ელიზბარ ქსნის ერისთავების პორტრეტი.

¹¹ გ. შარვაშიძე. ლირიკა, ეპოსი, დრამა. სოხუმი. 1946, გვ. 84.

III. საქართველოს მონეტების გარეგნული მხარის რეფორმირების პროექტი

მნიშვნელოვან რეფორმაციას საჭიროებს საქართველოს თანამედროვე მონეტების სისტემაც. მითუმეტეს, რომ მიმოქცევაშია როგორც 1993 წლით, ასევე 2006 წლით დათარიღებული მონეტები – სრულიად განსხვავებული სიმბოლიკით. ყოველივე ეს დიდ უხერხულობას ქმნის.

ქვემოთ წარმოვადგენთ საქართველოს მონეტების ახალი სისტემის ჩამოყალიბების ჩვენეულ თვალსაზრისს, სადაც განსაზღვრულია, თუ კონკრეტულად რა უნდა გამოისახოს ლითონის ფულად ნიშნებზე.

1 თეთრი.

შუბლი: საქართველოს თანამედროვე სახელმწიფო გერბი;

ზურგი: სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძრის ფასადის რელიეფური შემკულობის ერთ-ერთი დეტალი – ვაზის ლერწი (ეს გამოსახულება უკვე არის თანამედროვე 1-თეთრიან მონეტაზე).

2 თეთრი.

შუბლი: საქართველოს თანამედროვე სახელმწიფო გერბი;

ზურგი: ფარშევანგი/გრიფონი (ეს გამოსახულება უკვე არის თანამედროვე 2-თეთრიან მონეტაზე).

5 თეთრი.

შუბლი: საქართველოს თანამედროვე სახელმწიფო გერბი;

ზურგი: ოქროს ლომის ქანდაკება ალაზნის ველის ძვ. წ. III ათასწლ. ყორღანიდან (ეს გამოსახულება უკვე არის თანამედროვე 2-თეთრიან მონეტაზე).

10 თეთრი.

შუბლი: საქართველოს თანამედროვე სახელმწიფო გერბი;

ზურგი: ხარირემი ნიკო ფიროსმანის ნახატიდან (ეს გამოსახულება უკვე არის თანამედროვე 20-თეთრიან მონეტაზე).

20 თეთრი.

შუბლი: საქართველოს თანამედროვე სახელმწიფო გერბი;

ზურგი: ფასკუნჯის გამოსახულება სამთავისის ტაძრის ფასადიდან (XI ს.).

50 თეთრი.

დღევანდელი სახით დარჩება 2006 წელს გამოშვებული 50-თეთრიანი მონეტა.

1 ლარი.

ამ მონეტაზე შესაძლებელია დღევანდელი სახით გადმოვიტანოთ თანამედროვე 2-ლარიანი (გამოშვებული 2006 წელს), რომელიც საუკეთესო თანამედროვე ქართულ მონეტებს შორის (შუბლი – უცვლელად; ზურგი – მხოლოდ ნომინალის ციფრის ცვლილებით).

2 ლარი.

შუბლი: საქართველოს თანამედროვე სახელმწიფო გერბი (ის უნდა გამოისახოს ყვითელი ფერის ლითონზე, ისევე როგორც გამოსახულია თანამედროვე 2-ლარიან მონეტაზე).

ზურგი: საქართველოს ტერიტორიაზე მოჭრილი ყველაზე ძველი (ძვ. წ. აღ-ით VI-V საუკუნეები) მონეტის – „კოლხური თეთრის“, კერძოდ, სტატერის ავერსზე გამოსახული ლომის თავი.¹²

ასეთია ჩვენი მოსაზრებანი საქართველოს თანამედროვე ფულადი ნიშნების გარეგნული მხარის რეფორმაციისა და მისი ახალი სისტემის ჩამოყალიბების შესახებ.

¹² თ. დუნდუა, გ. დუნდუა, ნ. ჯავახიშვილი (ავტორთა კოლექტივთან ერთად). ფული საქართველოში, გვ. 6.